

ת"פ 50838/05/19 - מדינת ישראל נגד י' ש' בעצמו

בית משפט השלום באשקלון

ת"פ 50838-05-19 מדינת ישראל נ' ש'

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא
מדינת ישראל:

המאשימה ע"י ב"כ עו"ד הילה מלול

נגד

י' ש' בעצמו

הנאשם ע"י ב"כ עו"ד יורם זקס שגיא

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בהכרעת דין מיום 15.11.2020 בעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, כמיוחס לו בכתב האישום.

על פי הכרעת הדין, המתלוננת היתה בעת הרלוונטית אשתו של הנאשם והשניים חיו בנפרד. בחודש אוקטובר 2017, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בבית הנאשם, איים הנאשם על המתלוננת, בכך שאמר לה כי אם תבגוד בו יהרוג אותה ולא אכפת לו לשבת על זה בכלא, וזאת תוך שהוא דוקר אבטיח בסכין, ואומר למתלוננת "ככה אני אדקור אותך".

בהכרעת הדין נקבע, בתמצית, כי המעשה המיוחס לנאשם היה חלק מהתנהגות אובססיבית כוללת מצדו כלפי המתלוננת ונדחתה טענתו כי מדובר היה במעשה "צחוק" שנחוזה ככזה גם על ידי המתלוננת עצמה. נדחתה הטענה לקיומו של מניע פסול בעת הגשת התלונה. נמצאה גם אי הלימה בין עדות הנאשם עצמו ובין הטענות לגבי טיב ואופי היחסים שנשמעו מפי בא כוחו. עדות הנאשם, בסופו של יום, הותירה רושם בלתי אמין.

תסקיר שירות המבחן

בעניינו של הנאשם נתבקש תסקיר שירות המבחן, בהסכמת המאשימה.

תסקיר שירות המבחן שהוגש ביום 5.4.21 לא בא בהמלצה כלשהי וכן איננו ממליץ על ביטול ההרשעה. נמסר כי הנאשם עובד כמפקד צוות כיבוי, וכי בשל ההליך הפלילי קידומו "נתקע". הנאשם הציג תיעוד לגבי הישגים שונים בתקופת שירותו הצבאי, בלימודים, בעבודה ובפעילות קהילתית.

הנאשם ללא הרשעות קודמות.

הנאשם תיאר את הקשר הזוגי עם המתלוננת כקשר אידאלי ואת אמה של המתלוננת כמי שחיבלה בקשר והפריעה לו. הנאשם מסר, כי גם כיום הקשר בין השניים לא נותק לחלוטין. הנאשם אינו מודה בביצוע העבירה וטען כי מדובר

בהמצאה של המתלוננת. הנאשם הציג את עצמו כקורבן של המתלוננת ושל המערכת המשפטית.

בפגישה עם המתלוננת תוארה הזוגיות באופן שונה הן בתחום המיני והן בתחומים אחרים לרבות התנהגויות המאפיינות נוקשות ודפוסי שליטה מוגברים, רכושנות והטרדות וחוסר השלמה עם רצונה להפסיק את הקשר. בד בבד, סירוב לפנות לקבלת טיפול. המתלוננת מטופלת כיום במרכז למניעת אלימות. המתלוננת אישרה כי גם כיום מתקשה בשימת גבולות ובסיום הקשר והא והנאשם נפגשים מעת לעת לקשר מיני.

שירות המבחן התרשם ממערכת יחסים מורכבת ופוגענית, מצרכי שליטה מוגברים, מדפוסים נרקיסטיים וממנגנוני הגנה של עיוותי חשיבה בכדי להימנע מהתמודדות עם דפוסי התנהגותו הבעייתיים. כאשר הוצע לנאשם טיפול, הונע בעיקר משיקולים משפטיים ללא כל תובנה לבעייתיות אצלו.

שירות המבחן התרשם מרמת סיכון גבוהה כלפי המתלוננת.

נוכח האמור לעיל, וחרף טענת הנאשם כי הרשעתו תפגע בקידומו בעבודה, שירות המבחן סבור כי אין מקום לבטל את הרשעתו ואין המלצה אחרת.

טענות הצדדים

ב"כ המאשימה בטיעוניה עתרה להטיל על הנאשם עונש מאסר וטענה למתחם של 6-12 חודשי מאסר בפועל. בעניין זה השלימו בהמשך הצדדים את טענותיהם, בהיעדר אזהרה בכתב האישום כי המאשימה עשויה לעתור לעונש מאסר במקרה זה-ראו להלן.

נטען, כי נסיבות המקרה חמורות - איום המבוצע באמצעות סכין ועל רקע חס אובססיבי כולל כלפי המתלוננת.

המאשימה עמדה על גורמי הסיכון כעולה מתסקיר שירות המבחן.

המאשימה הפנתה להלכה בנוגע לביטול הרשעה, להיעדר המלצה מטעם שירות המבחן וסברה כי לא מדובר במקרה שבו בית המשפט ישקול ביטול ההרשעה, באף אחד מהיבטי ההלכה.

המאשימה הפנתה לאסמכתאות בנוגע לעמדתה העונשית וכן בנוגע לאי-ביטול הרשעה במקרים דומים.

ב"כ הנאשם עתר לביטול הרשעת הנאשם לאור הנזק הצפוי לו במקום עבודתו.

נטען, כי עמדת המאשימה לעונש חורגת מעמדתה במקרים אחרים רק בשל ניהול ההליך על ידי הנאשם וכי יש בכך פסול.

נטען, כי הרקע הנורמטיבי של הנאשם והיעדר העבר הפלילי רלוונטי בקביעת המתחם.

נטען, כי קיימים במקרה זה שיקולי שיקום גם אם הנאשם אינו מודה בביצוע העבירה וכי הימנעות מהרשעה נחוצה במקרה זה כחלק משיקולי השיקום.

ב"כ הנאשם הפנה למקרים מהם ניתן להקיש, לדעתו, על הצדקה לביטול ההרשעה במקרה זה.

נטען, כי בית המשפט איננו כבול בהמלצות שירות המבחן.

נטען, כי יש לזקוף לזכות הנאשם את השיהוי בטיפול בתיק.

הוגשו מסמכים התומכים בתפקודו הנורמטיבי של הנאשם, כמפורט בתסקיר[2/נ]

נטען, כי בשקילת העונש על בית המשפט להימנע משיפוט כולל של מערכת היחסים הזוגית ולהתמקד באירוע נשוא כתב האישום.

יצוין, כי ניתנה אפשרות לב"כ הנאשם להשלים הגשת אסמכתאות התומכות בעמדתו שיש מקום לבטל הרשעה גם במקרה של אי-נטילת אחריות וקיומה של הערכת מסוכנות. ביום 19.4.21 הוגשו אסמכתאות נוספות למקרים שונים בהם בוטלו הרשעות על ידי ערכאות דיוניות. באף אחת מהן לא נקבע במפגיע כי יש מקום לבטל הרשעה חרף המלצה שלילית של שירות המבחן או הערכת מסוכנות פוזיטיבית או היעדר מוחלט של לקיחת אחריות על מעשה העבירה.

ביום 22.4.21 השלימה המאשימה את טיעונה בנוגע לאי הכללת עתירה לעונש מאסר בעת הגשת כתב האישום וטענה כי לא מדובר בפגם מהותי וכן הפנתה לפסיקה ולפיה, מטרת ההוראה בסעיף 15א לחסד"פ היא להבטיח כי הנאשם יהיה מיוצג - כפי שנעשה במקרה זה.

לא הוגשה הודעה נוספת מטעם הנאשם ונראה כי אין מקום לחלוק על עמדתה המשפטית של המאשימה במקרה זה. המחלוקת היא, כאמור, בנוגע למכלול שיקולי הענישה.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם:

מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

אין צורך לחזור ולהדגיש את הערכים המוגנים העומדים בבסיס עבירת האיומים, בפרט כשהיא נעשית בתוך מערכת יחסים זוגית ובבית המתלוננת. כפי שנקבע כממצא בהכרעת הדין, לא מדובר באירוע חד-פעמי וחריג במערכת היחסים הזוגית אלא כחלק ממערכת יחסים מטרידה ואובססיבית שברקע. לעניין זה, בית המשפט מתייחס, כאמור, לממצאים שנקבעו בהכרעת דין לאחר שמיעת ראיות ולא לנתונים נוספים, שלא הוכחו בפניו, המובאים במסגרת תסקיר שירות המבחן.

כבר נפסק פעמים רבות, כי מעשה איומים נבחן בנסיבותיו ובתוך ההקשר של מערכת היחסים הכללית בין בני הזוג.

מבחינה זו, לא ניתן להמעיט בחומרת האירוע ובעוצמת הפגיעה במתלוננת.

מאידך גיסא, בית המשפט לא יכול להתעלם גם מן ההמשכיות במערכת היחסים בין השניים עד היום, וכפי שהעידה המתלוננת בבית המשפט. המתלוננת לא תיארה פחד מהנאשם כיום, כפייה ביחסים בין השניים כיום אלא מפגשים בהסכמה הדדית.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת, כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב, כאשר המקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירת איומים בודדת, אינם רבים. ואולם, מתחם העונש לו טענה המאשימה גבוה ונקבע במקרים בהם בצד עבירת האיומים בוצעו עבירות נוספות, לרבות עבירות תקיפה, פגיעה ברכוש, הטרדות חוזרות ונשנות (ברף הנמוך) נוספות. בגין מעשה איום בודד, ככלל, מתחם העונש ההולם מתחיל מעונשים צופי פני עתיד ודומה שגם המאשימה אינה חולקת על כך באופן אמיתי.

מתחם העונש ההולם במקרה זה נע, איפוא, בין מאסר על תנאי ל-8 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.

סטייה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום:

ב"כ הנאשם הרחיב רבות בטיעונו בנושא זה.

בכל הכבוד, סבורני כי טיעונו של ב"כ הנאשם לקה מבחינה משפטית בעירוב בין שיקולי שיקום, לשיקולי ענישה אותם שוקל בית המשפט בתוך המתחם ובין שיקולים הרלוונטיים לשאלת ביטול ההרשעה.

בכל הנוגע לשיקולי שיקום, אין בפניי כל אינדיקציה כי הנאשם "השתקם" או כי קיים סיכוי סביר לכך שישתקם. הנאשם אינו מודה בביצוע העבירה, שירות המבחן התרשם מעיוותי חשיבה ופערים משמעותיים בין ההתנהלות בפועל של הנאשם ובין התפיסה הסובייקטיבית שלו את עצמו ואת מערכת היחסים עם המתלוננת. קיים פער משמעותי מאד בין הערכת המסוכנות הגבוהה ובין הכחשת ביצוע העבירה והחזות הנורמטיבית המושלמת אותה מציג הנאשם והמשך טענתו לעלילה (עם מי שהוא ממשיך, גם לשיטתו, להמשיך ולקיים מערכת יחסים זוגית מזדמנת בהסכמה). הנאשם לא נרתם להליך טיפולי ולא השתלב בו.

לפיכך, לא קיימים במקרה זה שיקולי שיקום כלל.

שאלת ביטול ההרשעה

נוכח טיעוני הנאשם בפניי, יש צורך בהבהרת המעמד המשפטי של העתירה לביטול ההרשעה. בעניין זה כבר נפסק על ידי בית המשפט העליון, כי ההחלטה בעתירה לביטול הרשעה אינה מהווה חלק ממתחם הענישה, אלא מדובר בשאלה עצמאית ונפרדת. זאת, מאחר שכידוע, הכלל הוא הרשעה בעוד שאי הרשעה היא החריג לכלל. על כן, מעצם טיבה, "אי הרשעה" אינה יכולה להיות חלק ממתחם הענישה העוסק בכלל ולא בחריג.

הודגש, כי הרשעה אינה מהווה עונש ועל כן גם "אי הרשעה" איננה אמצעי ענישה. המדובר בסמכות נפרדת, הנתונה בידי בית המשפט, מקום בו קיים יחס בלתי מידתי בין התועלת כתוצאה מהרשעה לבין הנזק שעתיד להיגרם לנאשם כתוצאה מכך, וזאת בנפרד מהשיקולים הנשקלים על ידי בית המשפט בקביעת מתחם העונש ההולם [ראו, למשל, רע"פ 3195/19 אגוזי נ' מדינת ישראל (4.7.2019)].

אמנם, קיים קשר בין השיקולים הנשקלים בשאלת ביטול ההרשעה ובין שיקולים המנויים בחוק בקביעת מתחם העונש ההולם, אפשרות הסטייה ממנו משיקולי שיקום וכן קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם: כך, למשל, שאלת מידת הנזק שתיגרם לנאשם כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה קשורה לעתים בשיקולי שיקומו של הנאשם המצדיקים סטייה מהמתחם לפי סעיף 40 לחוק העונשין, וכן בשאלת הנזק שעלול להיגרם לנאשם כתוצאה מהטלת העונש לפי סעיף 40"א(1), (3) לחוק העונשין.

כך גם ביחס למבחן הנוסף שנקבע בהלכת **כתב** ולפיו בית המשפט ישקול ביטול הרשעה רק במקרים בהם חומרת העבירה ונסיבותיה מאפשרות זאת, מבלי שייפגעו באופן מהותי שיקולי ענישה נוספים. שאלה זו, מתקשרת ישירות לבחינת הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשה העבירה, מידת הפגיעה בהם ומידת אשמו של הנאשם - שבבסיס קביעת מתחם העונש ההולם.

ואולם, גם בהינתן הקשר בין השיקולים, עדיין מדובר בשאלות נפרדות. כך, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ימצא, כי שיקולי שיקום מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם אך אינם מצדיקים ביטול ההרשעה. כך, גם, אפשרי מבחינה עקרונית מצב בו בית המשפט ישקול ביטול ההרשעה גם אם לא מתקיימים שיקולי שיקום מובהקים כמשמעם בחוק.

כאמור, במקרה שבפני לא מתקיימים שיקולי שיקום כמשמעם בחוק, אף אין מתקיימים השיקולים המצדיקים על פי ההלכה ביטול ההרשעה. נתוניו האישיים של הנאשם והנזק שעלול להיגרם לו כתוצאה מהענישה, יישקלו, כמצוות המחוקק כשיקולים הרלוונטיים לקביעת עונשו של הנאשם בתוך המתחם.

בחנתי את האסמכתאות אליהן הפנו הצדדים, מזה ומזה, בשאלת ביטול ההרשעה. ראשית יובהר, כי מקום בו קיימת החלטה שיפוטית של הערכאה הדיונית, אשר איננה מתיישבת עם ההלכה שנקבעה בבית המשפט העליון, סבורני, בכל הכבוד, כי ערכה התקדימי של החלטה כשזו הוא מוגבל.

בשים לב לאמור בהלכת **כתב**, לשיקולים הערכיים והעקרוניים המנויים בה ולמשמעות המשפטית של ביטול ההרשעה אני סבורה, כי קיימת **מניעה עקרונית** לבטל הרשעתו של מי שאיננו מודה כלל בעבירה אותה ביצע, מחזיק בעמדה כי האישום נגדו מבוסס על עלילה ובד בבד גם קיימת בעניינו הערכת מסוכנות **גבוהה**. זאת, גם לו נקבע כי הקריטריון שעניינו מידת הפגיעה בנאשם כתוצאה מההרשעה, מתקיים. הדבר נכון ולו מן הטעם הפשוט, שביטול ההרשעה איננו מאפשר הטלת עונש של מאסר מותנה. נוכח הערכת המסוכנות הגבוהה כמפורט בתסקיר וטיבה של המסוכנות כמו גם טיב היחסים בין הנאשם למתלוננת, סבורתי כי סיום הליך זה ללא עונש מותנה משמעותי חוטא לחובתו של בית המשפט להגן על שלום המתלוננת ולחובה של בית המשפט להעביר מסר מרתיע ברור לנאשם. שני הדברים הללו - העברת מסר ברור לנאשם והגנה על המתלוננת - נחוצים במקרה זה מאד לאור מכלול הנסיבות.

לאור זאת, עתירת הנאשם לביטול הרשעתו נדחית.

קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם

בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יתחשב בית המשפט בשיקולים כלליים ובשיקולים פרטניים, שאינם קשורים בנסיבות ביצוע העבירה. במקרה שבפני מן הראוי לתת את הדעת לנסיבות הבאות:

הנאשם עובד בתפקיד אחראי במסגרת שירותי הכבאות ונטען, גם בפני וגם בפני שירות המבחן, כי הימשכות ההליכים

בעניינו גרמה לפגיעה בקידומו. אף ניתן להניח לזכות הנאשם במכלול הנסיבות, כי הרשעתו זו תגרום לו נזק מסוים בהמשך דרכו המקצועית.

כן לקחתי בחשבון, כי לנאשם אין הרשעות קודמות וכי תפקודו נורמטיבי ובעל היבטים של סיוע ותרומה לקהילה במישורי חייו האחרים.

מאידך גיסא, לקחתי בחשבון כי הנאשם אינו נוטל כל אחריות על המעשה שהורשע בו, לא נרתם להליך טיפולי (לא בעבר ולא כיום) וההתרשמות היא כי נחוץ מסר של הרתעה אישית לנאשם.

לקחתי בחשבון את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, לרבות חלוף הזמן הרב עד להגשת כתב האישום.

לקחתי בחשבון, בבחינת התנהגות רשויות אכיפת החוק, את המסר הבלתי ברור שהועבר לנאשם על ידי הרשויות בעת הגשת כתב האישום וההתראה המאוחרת שניתנה לנאשם - רק בשלב הטיעון לעונש - בדבר כוונת המאשימה לטעון לעונש מאסר בפועל.

סוף דבר:

לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל, הגם שבמקרים דומים מבחינת נסיבותיהם נכון היה להפנות את הנאשם לקבלת חוות דעת ממונה ולשקול הטלת עונש מאסר, מצאתי לנכון שלא לעשות כן במקרה הזה ולהסתפק בעונשים משמעותיים צופי פני עתיד וכן ברכיבים כספיים המעבירים מסר מרתיע.

אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום, יעבור הנאשם עבירת אלימות, לרבות איומים ולרבות כלפי הרכוש.

ב. קנס בסך 3,000 ₪ או 15 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם בתוך 90 יום.

ג. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 1,000 ₪ למתלוננת, ע"ת מספר 1.

הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.9.21 ויועבר למתלוננת בהתאם לפרטים שתמסור המאשימה למזכירות בית המשפט בתוך 7 ימים.

תיק מוצגים מקורי מוחזר למשמורת המאשימה.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ' תמוז תשפ"א, 30 יוני 2021, במעמד הצדדים.